bodø KOMMUNE

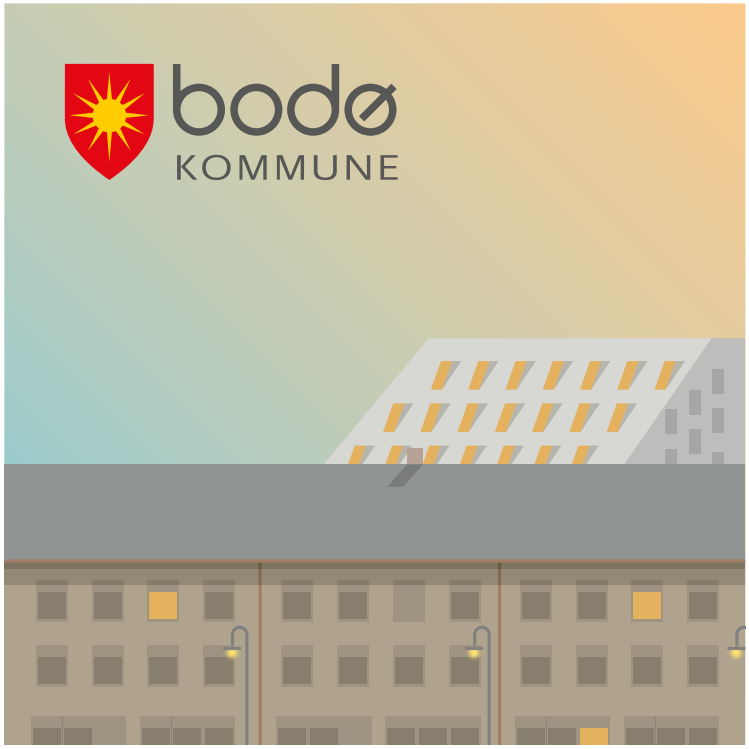

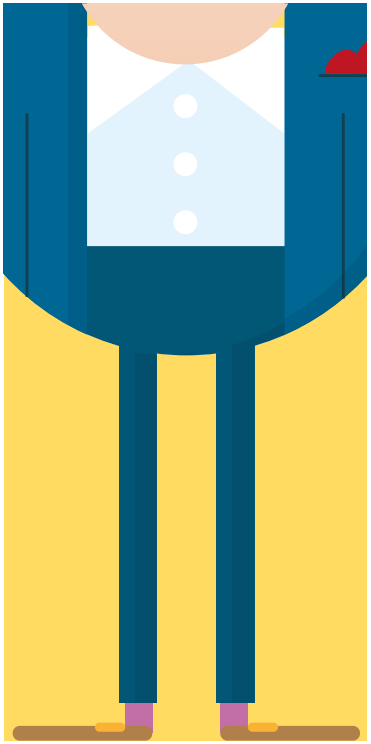

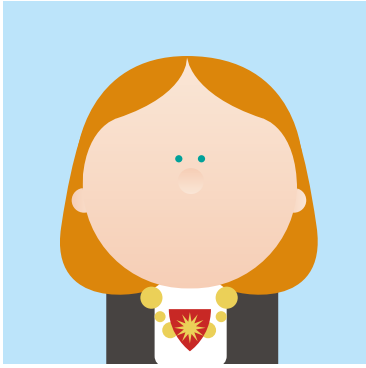

God folkehelse
- med mennesket i sentrum

HANDLINGSPLAN FOR TRIVSEL OG GODE LEVEKÅR 2018 – 2021

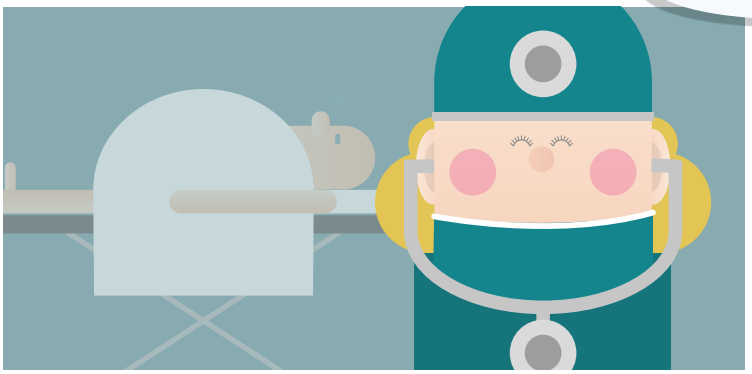

En av våre viktigste samfunnsressurser er en befolkning som trives og har god helse. Handlingsplan for trivsel og gode levekår 2018-2021 gjelder for hele Bodø-samfunnet, noe som innebærer at en rekke aktører må involveres for å nå planens målsettinger. Dette skal bidra til en politikk og praksis som gir enkeltmennesker, grupper og lokalsamfunn større mulighet for ansvar, deltagelse, mestring og kontroll over egne liv. Det handler om å skape gode oppvekst- og levekår med sunne levevaner i et trygt og inkluderende samfunn.

HANDLINGSPLANENS TO FORMÅL

1 Å være Bodø kommunes retningsgivende strategiplan for en felles forståelse av det brede folkehelsearbeidet i organisasjonen.

2 Å inspirere hele Bodø-samfunnet i utviklingen av et varmt, inkluderende, og helsefremmende samfunn for alle.

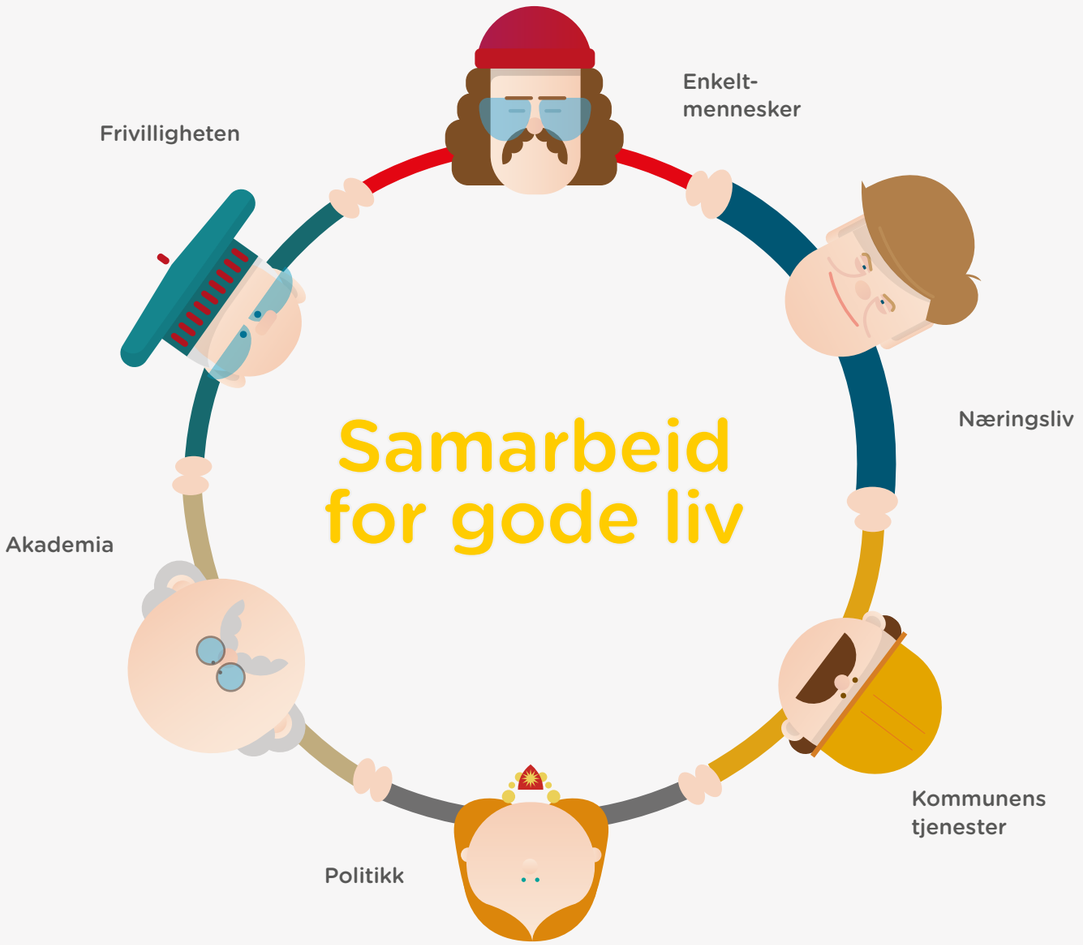

SAMSKAPING ER EN KATALYSATOR FOR GOD HELSE!

Handlingsplanen inneholder en egen tiltaksdel med mål, strategi og måleindikatorer til kommunens fem målområder for folkehelsearbeid fram mot 2021. Alle kommunens avdelinger utarbeider opptil fem nye tiltak til målområdene hvert år i perioden. Tiltaksdelen skal evalueres og rulleres årlig.

BAKGRUNN FOR HANDLINGSPLANEN

Det er gjennom Folkehelseloven (2011) en lovpålagt oppgave for alle kommuner i Norge å ha god oversikt over befolkningens helsetilstand og påvirkningsfaktorer for helse. Folkehelsearbeid er et stort og felles ansvar som berører hele befolkningen og alle samfunnssektorer. Det er derfor lovregulert (Plan og bygningsloven og Folkehelseloven) at denne oversikten skal gi grunnlag for utvikling av overordnede mål, strategier og tiltak for kommunens totale folkehelsearbeid.

Bodø kommunes første oversiktsrapport «Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Bodø 2016» danner grunnlaget for «Handlingsplan for trivsel og gode levekår 2018-2021». Rapporten beskriver status på temaene befolkningsutvikling, oppvekst og levekår, helserelatert atferd, samt fysisk, kjemisk og biologisk miljø. Funn på disse tema viser at den gjennomsnittlige helsetilstanden til Bodøs befolkning preges av gode levevaner og levekår. Samtidig ser vi at dette ikke gjelder for alle. Tiltaksplanen beskriver hvordan vi ut fra denne kunnskapen setter i verk retningsgivende tiltak som skal påvirke faktorene for gode liv i positiv retning.

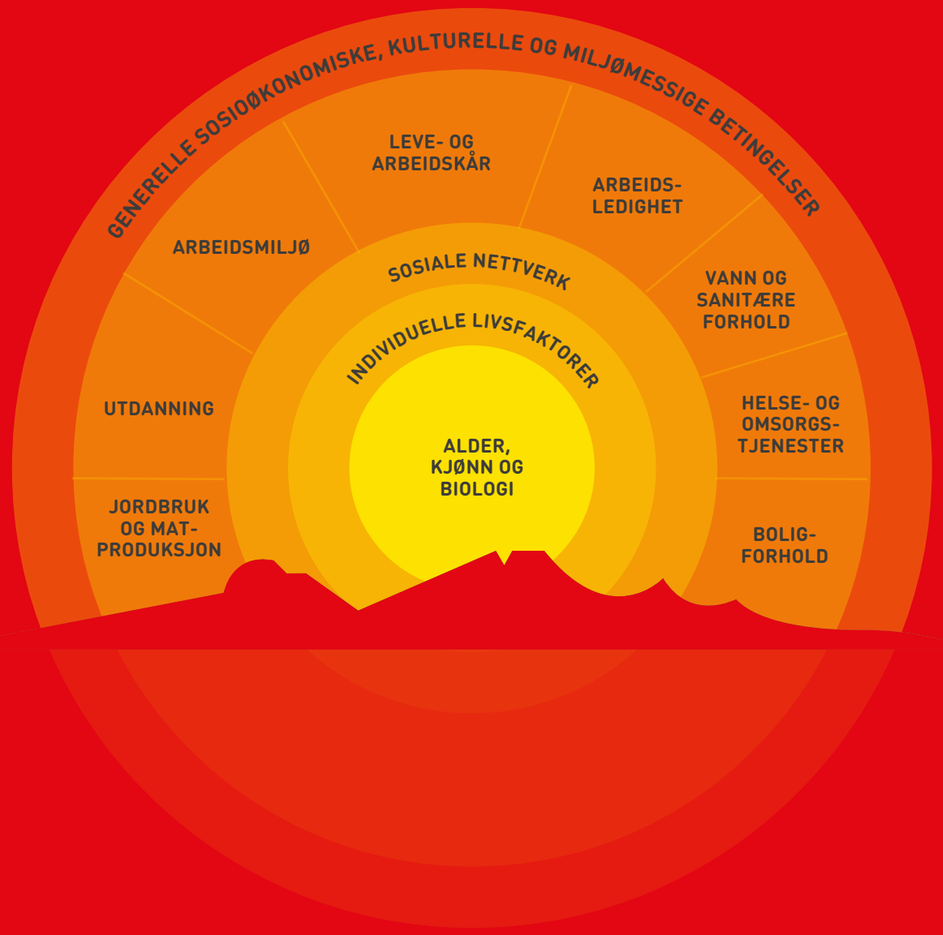

PÅVIRKNINGSFAKTORER FOR GODE LIV

God helse skapes der vi lever livene våre: hjemme, på jobb, i barnehagen, på skolen, i lag og foreninger, og i nærmiljøet. Hver innbygger har selv hovedansvaret for egen helse. Vår livsstil, hvordan vi velger å leve, får betydning for hvordan helsen blir senere i livet. Samtidig har vi som kommune et særlig ansvar for å legge forholdene til rette for at alle motiveres og gis mulighet til å ta vare på egen helse.

Påvirkningsfaktorene for helsa er mangfoldige og overlappende, positive og negative. Og de er som figuren viser i stor grad knyttet til samfunnsforhold, levekår og miljø. I kommunen utvikles og implementeres tiltak innenfor alle politiske områder som er relevante for å forbedre folkehelsen. Fra barns oppvekst, skole, arbeidsmarkedet til matvarer, miljø og boliger.

I Bodø er Folkehelselovens fem grunnleggende prinsipper for et godt og systematisk folkehelsearbeid vår rettesnor når vi skal legge til rette for gode liv.

DEN SOSIALE HELSEMODELLEN
(WHITEHEAD OG DAHLGREN, 1991)

1 UTJEVNING AV SOSIALE HELSEFORSKJELLER

I Norge, og i Bodø, har vi lange tradisjoner med demokratisk samfunnsbygging. Våre ressurser og muligheter til å forme våre liv ut fra egne ønsker og ambisjoner er langt bedre fordelt enn i andre deler av verden. Selv om vi jevnt over har det bra, har vi noen utfordringer det er viktig å ta tak i for ivaretakelse av framtidens demokrati og velferdssamfunn. Utjevning av sosiale helseforskjeller i befolkningen er vår største utfordring.

Dette handler om at desto høyere utdanning og inntekt personer i en gruppe har, desto bedre vilkår har de for å utvikle en livsstil som bidrar til god helse. Personer med høyere utdanning og god inntekt har bedre forutsetninger rundt anskaffelsen av materielle og sosiale goder. Forskjellene påvirker livsstil og levevaner som eksempelvis kosthold, fysisk aktivitet, røyking, og alkoholbruk. Ikke-smittsomme sykdommer som hjerte- og karsykdommer, diabetes, kols og kreft står for hele 85 % av årsakene til sykdom og for tidlig død i Norge. Dette er sykdommer som i stor grad henger tett sammen med levevaner og helseatferd.

Måten vi lever på påvirker ikke bare vår fysiske helse, men har også stor betydning for hvordan vi har det psykisk. I 2016 var 9 prosent av Bodøværingene mellom 18-66 år ufør. De vanligste årsakene til dette var angst, depresjoner, og andre alvorlige psykiske lidelser.

Sosiale helseforskjeller er et gjennomgående samfunnsproblem som øker mer i Norge enn i andre vestlige land det er naturlig å sammenlikne oss med. Vi ser blant annet at de med lengst utdanning lever 6-7 år lengre og har bedre helse enn de med kortere utdanning. Helseforskjellene er urettferdige, vises i alle aldersgrupper, hos begge kjønn og ser ut til å reprodusere seg slik at helse går i arv. Dette representerer et tap for både enkeltmennesker, familier og samfunnet fordi befolkningens totale helsepotensiale ikke utnyttes fullt ut. I Bodø skal vi derfor ha høy prioritet på å motvirke de sosiale helseforskjellene uten at gjennomsnittshelsen, eller helsen til noen grupper blir dårligere.

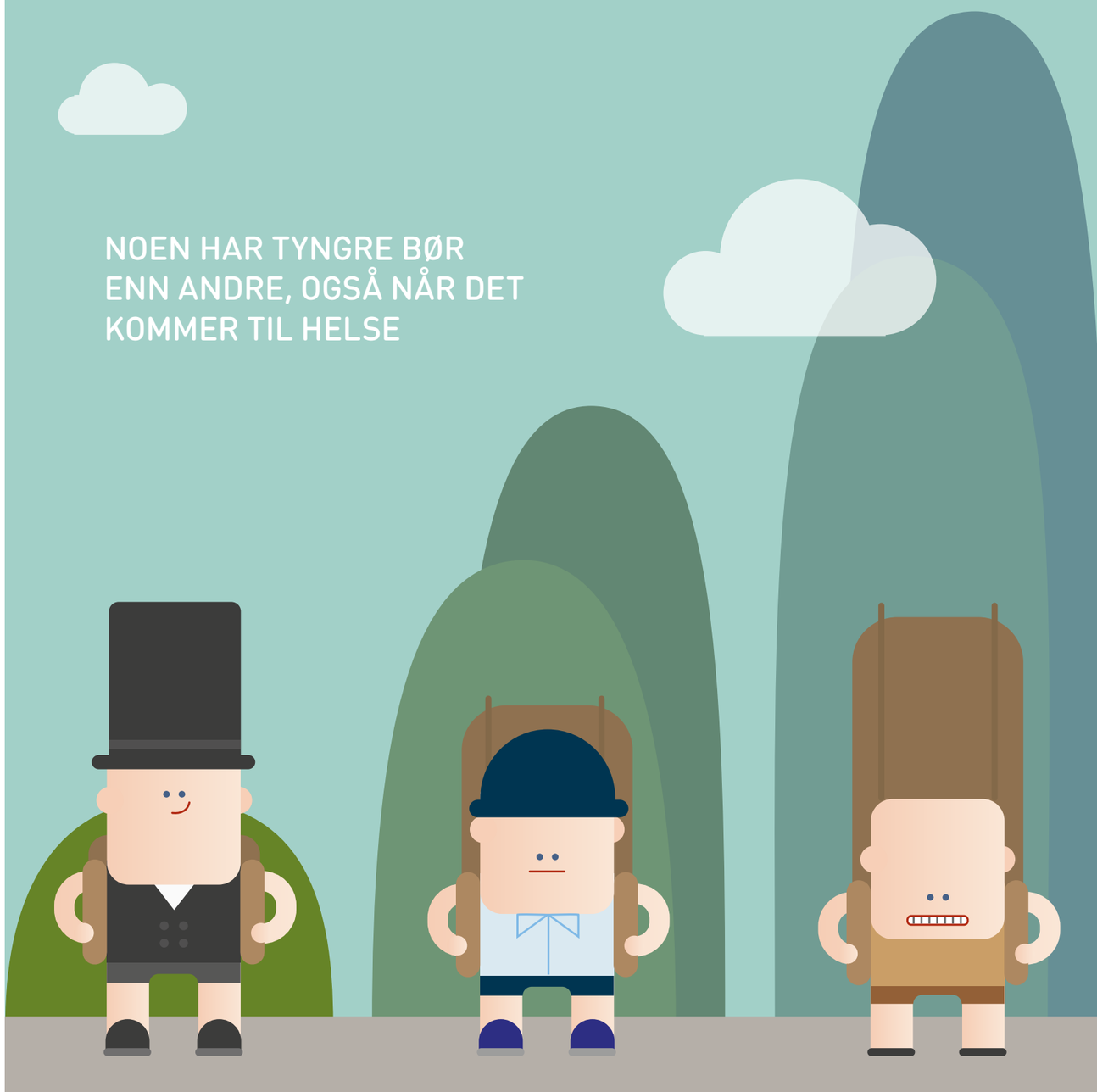

2 HELSE I ALT VI GJØR

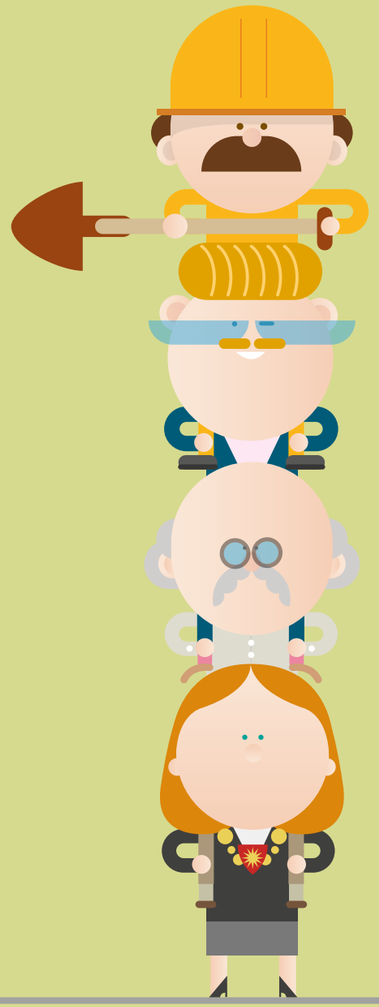

Prinsippet «helse i alt vi gjør» innebærer at det kommunen foretar seg på alle nivåer har en helsemessig betydning. Ifølge Plan- og bygningsloven og Folkehelseloven skal kunnskap om helsetilstand og påvirkningsfaktorer være utgangspunkt når politikk og tiltak blir utviklet og iverksatt i alle kommunens sektorer.

Felles styring og tverrsektorielt samarbeid er avgjørende i utviklingen av et helsefremmende Bodøsamfunn. Som tiltaksdelen viser retter kommunen innsats inn mot samme mål samtidig fra ulike avdelinger, virksomheter og sektorer. Kommunens folkehelsearbeid blir på denne måten mer målrettet og samkjørt enn ved igangsetting av ukoordinerte enkelttiltak, og vi kan i større grad redusere de sosiale helseforskjellene.

3 BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Bærekraftig utvikling handler om å legge til rette for en samfunnsutvikling som sikrer grunnleggende behov over tid. Vi må ta vare på behovene vi har i dag, uten å ødelegge for fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine.

Med bakgrunn i ny forståelse for at økonomi, sosiale forhold og miljø påvirker hverandre mer enn vi har tenkt over til nå trådte FNs 17 globale bærekraftsmål i kraft 1. januar 2016. Hovedbudskapet er at for å skape en bærekraftig utvikling er det viktig å se de tre følgende tre dimensjonene i sammenheng.

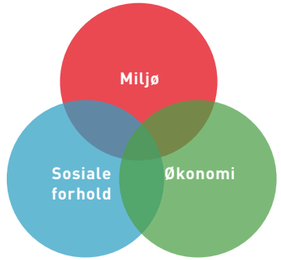

BÆREKRAFTIG UTVIKLING BESTÅR AV TRE DIMENSJONER

Miljødimensjonen handler om å ta vare på naturen og klimaet som en fornybar ressurs. Måten vi bruker og ivaretar naturen på i dag har store konsekvenser for både natur og mennesker i fremtiden. Klimagassutslipp varmer eksempelvis opp havet og lufta, ødelegger hele økosystemer og bidrar til at flere arter utryddes for godt. Dette gjør oss mer sårbare for naturkatastrofer.

Den økonomiske dimensjonen handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn. Fattigdom og ulikhet er en kilde til uro og splittelse i befolkningen, noe som truer en bærekraftig utvikling. Økonomiske hensyn må vike plass for langsiktige hensyn og jevnere fordeling av ressurser.
I tillegg må vi endre måten vi bruker ressursene våre på. Hvis alle mennesker på jorda skulle hatt samme forbruk som oss nordmenn måtte vi hatt 2,7 jordkloder.

Den sosiale dimensjonen handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Utdanning, anstendig arbeid, likestilling, kulturelt mangfold og et godt helsetilbud er bare noen av områdene som berøres av dette. Sosiale forhold sier noe om hvordan mennesker har det i et samfunn, om de får oppfylt rettighetene sine og har mulighet til å påvirke egne liv og samfunnet de lever i.

Videreutviklingen av Bodø som en trygg, sunn, miljøvennlig og helsefremmende kommune å bo i, skal foregå med utgangspunkt i bærekraftsmålene.

4 FØRE-VAR

I planleggingen av et helhetlig folkehelsearbeid skal vi være føre-var når det gjelder tiltak for å fremme god helse og redusere risiko for helseskade. Det er nødvendig å tenke langsiktig – for folkehelsearbeid gir ofte ikke gevinster på kort sikt. Føre-var innebærer blant annet å arbeide for å fremme og vedlikeholde helse fremfor utelukkende å forhindre helseskade og at akutte situasjoner skal oppstå. Vi skal derfor ta hensyn til hva som kan skje, selv om vi ikke er sikre på om det vil skje. Arbeidet med risiko og sårbarhetsanalyser er derfor en viktig oppgave i kommunens samfunnsplanlegging.

5 MEDVIRKNING

Innen helsefremmende arbeid brukes begrepet «empowerment» blant annet om det å sette individer og lokalmiljø i stand til å påvirke beslutninger som angår egen helse. Det at mennesker får delta aktivt til fellesskapet ut fra egne ressurser og muligheter bidrar til tilhørighet og identitetsfølelse. I Bodø skal det derfor skapes arenaer for bred medvirkning når det gjelder fysisk utvikling, tilrettelegging (plan- og byggeprosesser), sosiale prosesser som nettverksbygging, samt integrering og framtidsvisjoner.

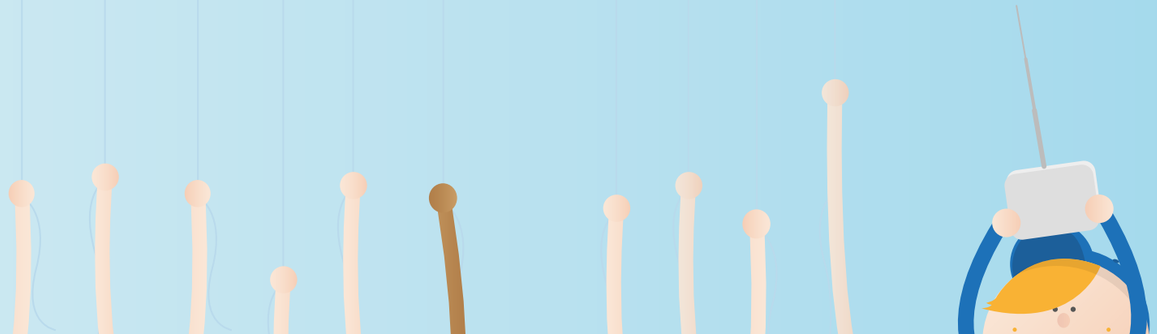

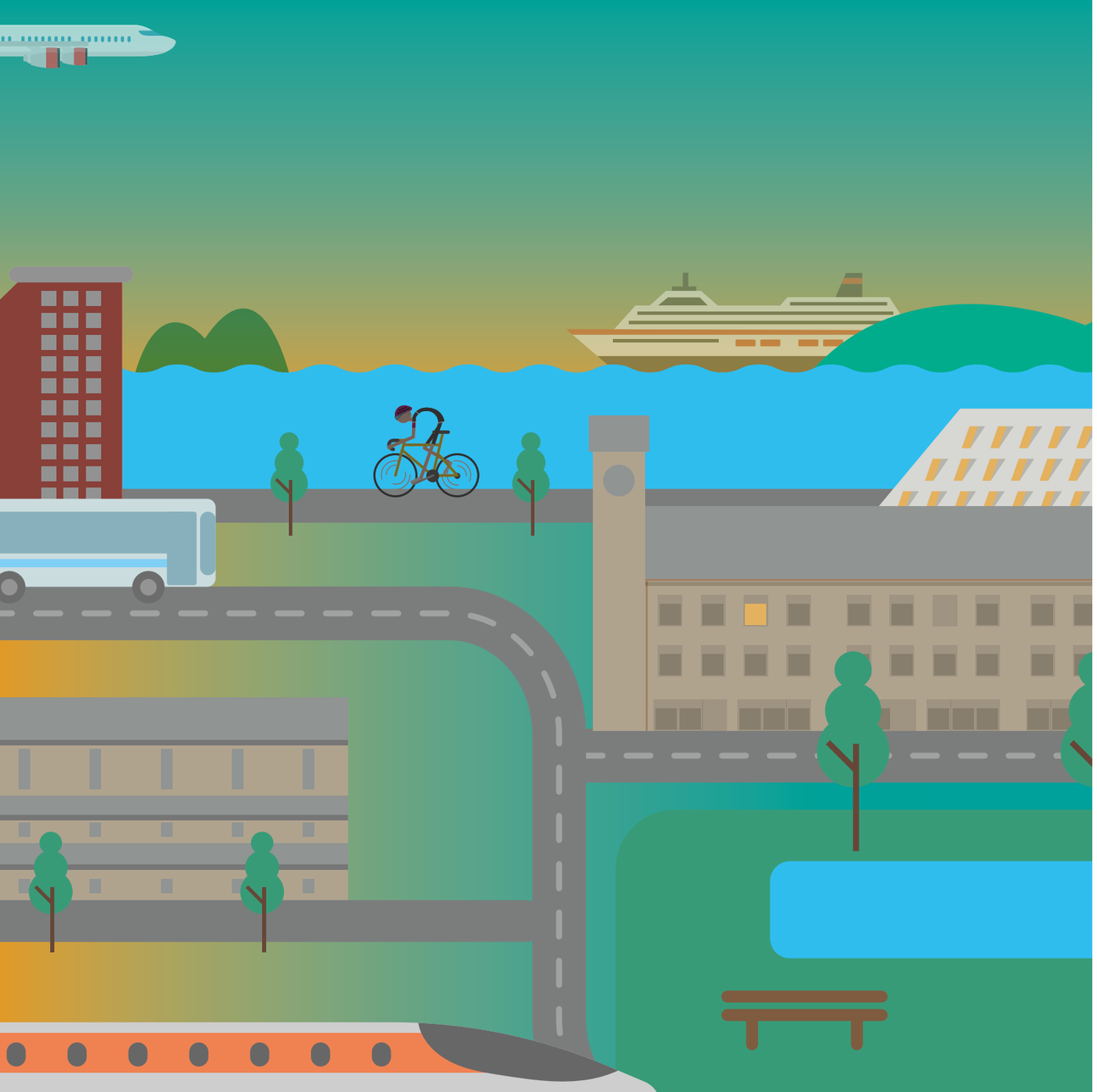

FRAMTIDENS BODØ ER MENNESKEVENNLIG, SMART OG GRØNN

Som fylkeshovedstad har Bodø de siste tiår hatt en nesten eventyrlig vekst. I 2016 opplevde vi å bli kåret til Norges mest attraktive by, og i 2017 ble vi Norges kulturkommune. Beslutningen om «Ny by-Ny flyplass» har satt Bodø på kartet både nasjonalt og internasjonalt, og vil i mange år skape ny og økende aktivitet i hele kommunen.

Ifølge Verdens helseorganisasjon består en sunn by av et fysisk miljø som fremmer helse, rekreasjon, trygghet, sosiale møteplasser, god tilgjengelighet, stolthet og kulturell identitet. All by- og nærmiljøplanlegging i Bodø bygger på disse faktorene gjennom at nærmiljø skal være helse- og miljøvennlige, åpne og universelt utformede, opplevelsesrike, trafikksikre, inkluderende og helsefremmende. De skal gi gode muligheter for både organisert og uorganisert fysisk og sosial aktivitet. Kommunen skal legge til rette for innbyggere i alle livsfaser og med ulike behov på tvers av kjønn, alder, etnisitet, livssyn, fysisk og psykisk funksjon, seksuell orientering, kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet.

Tilretteleggingen er forankret i kommuneplanens samfunnsdel (lenke kommer), som utgjør kommunens overordnede styringsdokument. I samfunnsdelen beskrives satsningen Smart Bodø, som handler om å sette mennesket i sentrum. Ved å sette innbyggernes behov først viser Smart-satsningen hvordan framtidig byutvikling skal føre til at Bodø blir et enda bedre sted å leve, bo og arbeide i. I kommuneplanens arealdel (lenke kommer), som er styringsverktøyet for bruk og vern av arealer, tydeliggjøres også Smart-satsningen gjennom arbeidet
som skal gjøres for å legge til rette for en bærekraftig og menneskevennlig byutvikling.

Samspillet mellom disse to overordnede planene og utfallet av samspillet, er avgjørende når viktigheten av å bygge en menneskevennlig, grønn og smart by er felles mål.

SAMSKAPING FOR GODE LIV

Samskaping handler om aktiv deltakelse og reell involvering. Gjennom involvering innad i kommunen, og ikke minst mot samfunnet for øvrig, skal behov og ønsker synliggjøres, og kreativitet, engasjement og fellesskapsfølelse utløses. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra barn og unge, og fra grupper og interessenter som ikke er i stand til å delta direkte. Dette styrker demokratiet og skal bidra til oppslutning om og legitimitet til de løsninger som velges.

Både offentlig sektor, næringsliv, lag og foreninger, og andre nettverk har innflytelse på våre levekår og livsstil. Et sentralt prinsipp for kommunens folkehelsearbeid er som figuren viser, at helse i all hovedsak formes og fordeles utenfor helsesektoren. Det vil si at tiltak og virksomhet som ligger under helsetjenestenes ansvarsområde bare bidrar med 10 % av det som skal til for å opprettholde befolkningens helsetilstand.
De resterende 90 % skyldes beslutninger som ligger i andre samfunnssektorer. For eksempel er kommunens tekniske avdeling kanskje den største bidragsyteren til god helse i befolkningen da de legger til rette for alt fra rent vann og renovasjon, til drift og vedlikehold av parker, med mere. I handlingsplanens tiltaksdel tydeliggjøres det avgjørende interne samspill mellom de ulike avdelinger for å oppnå felles mål.

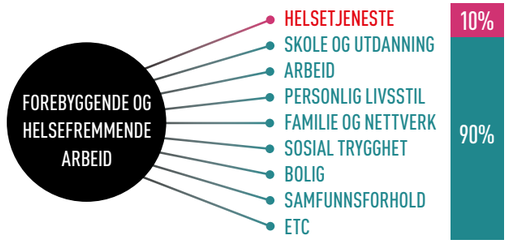

(WILDAVSKY 1977) FRA NOU 1998:18, DET ER BRUK FOR ALLE

Næringslivets rolle er av stor betydning for folks helse, blant annet gjennom alle arbeidsplasser som tilbys befolkningen. Et robust, inkluderende og mangfoldig næringsliv hvor det er plass til alle gir lav arbeidsledighet. Samtidig bidrar god helse til et robust næringsliv med lavt sykefravær. Ansatte som trives og har god helse er lønnsomt for næringslivet.

Frivillig sektor, selve limet i samfunnet, er kanskje den viktigste bidragsyter til god helse i befolkningen. Frivillige organisasjoner har lange tradisjoner i norsk kultur- og samfunnsliv og er hjørnesteinen i vårt levende og demokratiske velferdssamfunn. I frivilligheten kan folk som deler samme interesse, livssyn eller som brenner for samme sak møtes. Deltakerne får sosial kompetanse, venner, nettverk og opplever mestring.Frivilligheten kan derfor spille en viktig rolle i arbeidet for økt samfunnsdeltakelse og reduksjon i sosiale helseforskjeller.

Fremtidens Bodø skapes i samarbeid mellom kommune, innbyggere, næringsliv og frivillige. Med samskaping som naturlig arbeidsmetode skal det derfor skapes arenaer for bred medvirkning i både planlegging og gjennomføring. Alle skal ha mulighet til å delta i utviklingen av samfunnet vi lever i og alle skal føle seg sett og hørt.

Bodø kommune skal være en samlende tilrettelegger i dette arbeidet og det er avgjørende at vi internt har en felles forståelse av hva medvirkning og samskaping faktisk betyr. På denne måten tar vi i bruk de best egnede verktøy tilpasset enhver prosess.

EN GOD KOMMUNE ER SOM EN GOD FEST. FOLK BLIR DER LENGRE FORDI DE TRIVES.

FOLKEHELSE SOM POLITISK PRIORITERING

God helse er et resultat av god politikk. De folkevalgtes beslutninger påvirker våre liv, og det er stort sett grep på samfunnsnivå hvor folks atferd endres som har best helse-effekt. Atferdsendring endrer normer, ikke omvendt. Skal folk gå og sykle mer, må dette gjøres til det mest attraktive alternativet. Sunn mat må gjøres billigere, og usunn mat dyrere. Røykeloven, trafikksikkerhetstiltak og arbeidsmiljøloven er eksempler på tiltak hvor politikerne har vist vilje til å ta i bruk strukturelle virkemidler for å bedre folks helse.

I årene som kommer vil helseutfordringene vi står ovenfor blant annet føre til større press på kommunens økonomi. I dag er drøyt én av ni personer i Norge 70 år eller mer, mens det i 2060 beregnes at hver femte person vil være 70 år eller mer. Dersom fremtidens eldre har samme grad av funksjons-begrensninger som dagens eldre, vil stigningen kunne bety økt etterspørsel etter pleie og omsorg på mer enn 50 %.

En sunn og frisk befolkning er kommunens viktigste kapital. Et godt og målrettet folkehelsearbeid er god investering når beregninger viser at for hver krone vi investerer i forebygging, får vi åtte kroner tilbake. Vi vet eksempelvis at en sykehjem-splass koster kommunen i snitt kr 1 million kroner per år.

Bruker vi kr 100 000,- per år på å holde en gruppe med 50 eldre i oppegående fysisk og sosial aktivitet vil dette tiltaket være inntjent hvis bare én av disse 50 utsetter behovet for sykehjemsplass med 36 dager.

Folkehelse må derfor være kriterier som ligger til grunn i alle politiske avgjørelser, for alle vedtak har en konsekvens for folkehelsa, enten negativ eller positiv. Vurdering av helse-konsekvenser i politiske saker må komme like automatisk som økonomi gjør i dag.

I Bodø har vi en egen styringsgruppe for folkehelse hvor alle kommunaldirektører og politikere fra ulike parti er representert. Styringsgruppa skal blant annet bidra til at folkehelse løftes opp på den politiske dagsorden og at «helse i alt vi gjør» er kommunens praksis i det målrettede folkehelsearbeidet.

For hver krone vi invisterer i forebygging får vi åtte kroner tilbake

SUNNE VELGERE LEVER LENGRE- OG STEMMER FLERE GANGER

Kommunens deltakelse i WHO´s Healthy Cities kompetanse-nettverk i Norge, Sunne kommuner er svært nyttig i vårt arbeid for et godt og helhetlig folkehelsearbeid. Nettverket består av kommuner og fylkeskommuner som fokuserer på helhetstenkning i lokalt folkehelsearbeid. Sunne kommuner er med på å forme nasjonal folkehelsepolitikk, driver politiker-opplæring og er utviklingsarena for praktisk folkehelsearbeid i kommunene.

MÅLOMRÅDER

I Folkehelsemeldingen Meld. St. 19 (2014–2015) Mestring og muligheter redegjøres det for nasjonale mål for framtidig folkehelsepolitikk: Norge skal være blant de tre landene i verden som har høyest levealder, befolkningen skal oppleve flere leveår med god helse og trivsel, og reduserte sosiale helseforskjeller, og vi skal skape et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen. I tillegg har Norge sluttet seg til Verdens helseorganisasjons mål om å redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer med 25 prosent innen 2025.

Med bakgrunn i nasjonale mål, kommunens samarbeidsavtale om folkehelsearbeid med Nordland fylkeskommune 2014- 2016, og kommunens satsningsområder for folkehelsearbeidet, er fem målområder valgt for handlingsplanens tiltaksdel.

MÅLOMRÅDE 1

LAVTERSKEL AKTIVITETSTILBUD I BO- OG NÆRMILJØ

Lokalsamfunnet er rammen for menneskets psykiske og fysiske helse. Det er i Bodø behov for flere møteplasser som alle kan benytte seg av og hvor man føler seg hjemme.

Utvikling av helsefremmende bo- og nærmiljø er derfor en viktig del av et helhetlig folkehelsearbeid.

MÅL

Det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i et nærmiljø.

STRATEGI

Økt tilgang til sosiale møteplasser og åpne anlegg der folk bor.

MÅLEINDIKATOR

Bodø kommune har etablert 8 utendørs aktivitet- og treningsparker i ulike deler av kommunen.

MÅLEINDIKATOR

Skoleområder/barnehager/familiesentre er tilrettelagt som et nærmiljøsenter.

MÅLOMRÅDE 2

DELTAKELSE OG INKLUDERING

En befolkning med ulik funksjonsevne og økt mangfold gjør at vi i samfunnsplanlegging må være særlig bevisst på å bygge fellesskap med plass for alle.

Vi skal derfor legge til rette for et varmt og inkluderende samfunn, hvor vi føler oss trygge og som gir oss livskraft

MÅL

Alle skal oppleve at de får delta og bidra i samfunnet.

STRATEGI

Styrke tilhørighet og samfunnsdeltakelse.

MÅLEINDIKATOR

Mangfold og inkludering er tydelig forankret i alle kommunale planer.

MÅLEINDIKATOR

Det er skapt flere universelt utformede møteplasser og aktiviteter som gir gode levekår med like muligheter for alle.

MÅLOMRÅDE 3

FRIVILLIG SEKTOR

Frivillig sektor er pådrivere og viktige kanaler for interessegrupper og engasjerte innbyggere. Frivillige organisasjoner har en viktig funksjon som inkluderende møteplasser og arenaer for læring og nærdemokrati.

Vi må passe på at ikke kommunen gjør det samme arbeidet som frivillig sektor allerede gjør, men heller bidra til å skape synergi mellom alle parter.

MÅL

Bodø kommune skal legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor.

STRATEGI

Evaluering og revisjon av Frivillighetsplan 2015- 2018.

MÅLEINDIKATOR

I alle virksomheters årsmeldinger er det rapportert om et systematisk samarbeid med frivillig sektor.

MÅLEINDIKATOR

Det er utarbeidet samarbeidsavtaler for kommunens samarbeidsaktører som mottar økonomisk tilskudd. Konkrete målbare mål for begge parter er tydeliggjort.

MÅLOMRÅDE 4

HELSEFREMMENDE BARNEHAGER

Helsefremmende barnehager handler om implementering av de 10 anbefalte kriteriene for å fremme barns utvikling og evne til mestring. De skal bidra til systematisk forankring av det langsiktige helsefremmende arbeidet i barnehagene for å styrke barnas fysiske og psykiske helse, blant annet gjennom det sosiale og fysiske miljøet.

Målområdet handler også om mulighetene for lokalmiljøets befolkning til å bruke barnehagene som arena utendørs og innendørs utenom åpningstid, som et «nærmiljøsenter».

MÅL

Alle barnehager har blitt skiltet som helsefremmende gjennom anbefalte kriterier for helsefremmende barnehager.

STRATEGI

Helsefremmende arbeid i barnehagene skal bidra til god helse, trivsel, læring og gode holdninger for barn og ansatte.

MÅLEINDIKATOR

Alle barnehager i Bodø har blitt skiltet som helsefremmende i løpet av 2018.

MÅLEINDIKATOR

Uteområdene i alle kommunale og private barnehager er vedlikeholdt i henhold til kommunal sikkerhetskontroll. Uteområdene skal stimulerer til trivsel, inkludering, og fysisk aktivitet også utenom åpningstid.

MÅLOMRÅDE 5

HELSEFREMMENDE GRUNNSKOLER

Helsefremmende grunnskoler handler om implementering av de 10 anbefalte kriteriene for helsefremmende skoler. De skal bidra til systematisk forankring av det langsiktige helsefremmende arbeidet i skolene for å styrke barnas fysiske og psykiske helse, blant annet gjennom det sosiale og fysiske miljøet.

Målområdet handler også om mulighetene for lokalmiljøets befolkning til å bruke skolene som arena utendørs og innendørs utenom åpningstid, som et «nærmiljøsenter».

MÅL

Helsefremmende arbeid i grunnskolene skal bidra til god helse, trivsel, læring og gode holdninger hos elever og ansatte.

STRATEGI

Alle skoler har blitt skiltet som helsefremmende gjennom eget skjema som tar utgangspunkt i anbefalte kriterier for helsefremmende skole.

MÅLEINDIKATOR

Alle skoler i Bodø er godkjent som helsefremmende i løpet av 2018.

MÅLEINDIKATOR

Uteområdene i alle grunnskoler er vedlikeholdt i henhold til kommunal sikkerhetskontroll. Uteområdene skal stimulerer til trivsel, inkludering, og fysisk aktivitet også utenom åpningstid.

TILTAKSDEL 2018
HANDLINGSPLAN FOR TRIVSEL OG GODE LEVEKÅR 2018-2021

Alle kommunens avdelinger bidrar med større retnings-givende tiltak som synliggjør hvordan «helse i alt vi gjør» er vår praksis for måloppnåelse på satsningsområdene i folkehelsearbeidet. Tiltaksplanen viser også hvordan det tilrettelegges for at vi i fellesskap med samfunnet for øvrig når målsettingene.

Tiltaksdelen evalueres og rulleres årlig i perioden.

LAVTERSKEL AKTIVITETSTILBUD I BO- OG NÆRMILJØ

MÅL

Det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i et nærmiljø.

STRATEGI

Økt tilgang til sosiale møteplasser og åpne anlegg der folk bor.

MÅLEINDIKATOR

Bodø kommune har etablert 8 utendørs aktivitet- og treningsparker i ulike deler av kommunen.

MÅLEINDIKATOR

Skoleområder/ barnehager/ familiesentre er universelt utformet og tilrettelagt som nærmiljøsentre.

UTBYGGINGS- OG EIENDOMSAVDELINGEN

1. Bidra med tilrettelegging av Vågønes gård–mulighetsstudie.
2. Adgangskontroll og sentral driftskontroll.
3. I nye prosjekter vurderes hensiktsmessige folkehelsetiltak.
4. Har verktøy for at renhold kan bestilles elektronisk.
5. Løpende vedlikehold og kontroll på uteområder.

ADMINISTRASJONS-AVDELINGEN

1. Legge til rette for motivering og informasjon via sosiale medier.
2. Tilrettelegg for teknisk infrastruktur ved behov.

HELSE- OG OMSORGS-AVDELINGEN

1. Ved alle nybygg tilrettelegge møteplasser slik at lag og foreninger kan bruke fasilitetene.
2. Gjøre avtale med lag og foreninger om at bruk av lokaler kan betales med aktivitet/tilbud til beboere/naboer/annet.
3. Sølvsuperuka har aktiviteter og arrangementer for alle. Naboer inviteres spesielt.
4. Samarbeide med øvrige etater om etablering av lavterskel nærmiljøtilbud i alle bydeler.
5. Samarbeide med frivilligheten og beboere om tilrettelegging for aktiviteter private boligkomplekser.

TEKNISK AVDELING

1. Det skal utarbeides egen handlingsplan for parker og byrom i 2018.
2. Snarveistrategi.
3. Gjennomføring av sykkel- og gangvei strategi.
4. Oppgradering og vedlikehold av leke- og oppholdsareal.
5. Vedlikehold av vei, gang og sykkelvei.

OPPVEKST- OG KULTURAVDELINGEN

1. Tydeliggjøre at utearealene rundt barnehagene og skolene er til disposisjon for barn/unge utenom ordinær åpningstid.
2. Beskrive og gjøre kjent for lokalmiljøet barnehagenes og skolenes tur- og aktivitetsområder.
3. Bidra til mulighetsstudie vedrørende Vågøynes helsepark.

NÆRINGS- OG UTVIKLINGSAVDELINGEN

1. Øke det biologiske mangfoldet.
2. NU er ideskaper, igangsetter og brobygger.
3. Bidra til at stier/ skogsveier i utmark også legges til rette for rekreasjon.
4. Revidere trafikksikkerhetsplanen.
5. I samarbeid med grunneiere og kommunale avdelinger legge til rette for avgrensede områder for hundelufting.

ØKONOMI- OG FINANSAVDELINGEN

1. Utrede økonomiske muligheter for finansiering av lavterskel aktivitetstilbud.
2. Tilrettelegge bygg (økonomisk) for bruk av lavterskel aktivitetstilbud.
3. Bidra i planleggingsfasen av lavterskel aktivitetstilbud.

DELTAGELSE OG INKLUDERING

MÅL
Alle skal oppleve at de får delta og bidra i samfunnet.

STRATEGI
Styrke tilhørighet og samfunnsdeltakelse.

MÅLEINDIKATOR
Mangfold og inkludering er tydelig forankret i alle kommunale planer.

MÅLEINDIKATOR
Det er skapt flere universelt utformede møteplasser og aktiviteter som gir gode levekår med like muligheter for alle.

UTBYGGINGS- OG EIENDOMSAVDELINGEN

1 Medvirkningsprosesser: Brukergruppene blir ivaretatt i planleggingen.
2 Vågønes tilrettelegges til ALLE.
3 Forsøke å etablere arenaer for innbyggerdialog (eks. FAU).

ADMINISTRASJONS-AVDELINGEN

1 Demokratiprosjektets tiltaksplan om bedre brukermedvirkning.
2 Delta i utviklingen av Bylab og implementere den i nytt rådhus.
3 Tilrettelegg for høringsarenaer på sosiale media.

HELSE- OG OMSORGS-AVDELINGEN

1 Bodø blir pilotkommune for videreføring av tiltak og metoder fra Tilflytningsprosjektet.
2 Tilrettelegging for språkpraksis i flere virksomheter.
3 Utvide omfanget av «kom i jobb»/ IPS.
4 Øke samarbeidet med NAV og tilrettelegge for at flere kan få arbeidsutprøving i kommunens virksomheter.
5 Løfte fram personer med kognitiv svikt som målgruppe for tilrettelegging og inkludering i Helse-, omsorgs- og sosialplanen og innspill i andre planprosesser.

TEKNISK AVDELING

1 Etablere Bylab i Stormen bibliotek 1. kvartal. Hovedmål er å involvere innbyggerne og teste samskapning og medvirkning i et reelt miljø.
2 Arrangere åpne møter for ulike temaer.
3 Bruk av sosiale media: medvirkning og info.
4 Visuell kommunikasjon.
5 Arbeidsgruppe for universell utforming forankres politisk.

OPPVEKST- OG KULTURAVDELINGEN

1 Alle offentlige møteplasser er tilrettelagt sånn at de er tilgjengelig for alle.
2 Barn og unges stemme skal høres i utviklingen av ulike tjenestetilbud.
3 Barne- og familieenheten etablerer ulike lærings- og mestringstilbud for å sikre barn og unges mulighet for deltakelse og inkludering.
4 Videreutvikle «Åpen barnehage» i Familiesentrene som arena for nettverksbygging.

NÆRINGS- OG UTVIKLINGSAVDELINGEN

1 Bodø er pilotkommune for videreføring av tiltak og metoder fra Tilflytningsprosjektet.
2 Etablere Bylab i Stormen bibliotek 1. kvartal. Hovedmål er å involvere innbyggerne og teste samskapning og medvirkning i et reelt miljø.
3 Utvikle statusdokument som gir en rettesnor for spredning av kommunale boliger.
4 Arrangere en årlig boligdag for kommunens innbyggere- dialog som virkemiddel.
5 Lansering av Tilverks-veilederen internt i Bodø kommune. Veilederen inneholder en tilnærming og verktøy for meningsfull medvirkning.

ØKONOMI- OG FINANSAVDELINGEN

1 Gi muligheter for arbeidstrening i avdelingen.
2 Utrede økonomiske muligheter for finansiering av lavterskel aktivitetstilbud.
3 Tilrettelegge bygg (økonomisk) for bruk av lavterskel aktivitetstilbud.
4 Bidra i planleggingsfasen av lavterskel aktivitetstilbud.
5 Inkluderende tiltaksavtaler med attføringsbedrifter – innkjøpsavtaler.

FRIVILLIG SEKTOR

MÅL

Bodø kommune skal legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor

STRATEGI

Evaluering og revisjon av Frivillighetsplan 2015- 2018

MÅLEINDIKATOR

I alle virksomheters årsmeldinger er det rapportert om et systematisk samarbeid med frivillig sektor

MÅLEINDIKATOR

Det er utarbeidet samarbeidsavtaler for kommunens samarbeidsaktører som mottar økonomisk tilskudd Konkrete målbare mål for begge parter er tydeliggjort.

UTBYGGINGS- OG EIENDOMSAVDELINGEN

1. Tilrettelegger byggene, eksempelvis gymsaler, svømmebasseng
2. Tilrettelegge for luft, lys og temperatur for bruk av lokaler på ettermiddagstid
3. At vi har lokaler som er tilrettelagt for bruk- av alle
4. Digitalisering av adgang til kommunale bygg
5. Etterspørre en kommunal «utlånsstrategi»

ADMINISTRASJONS-AVDELINGEN

1. Digitaliserte søknadsprosesser på støtte mm
2. Utvikle rutiner og prosedyrer for deltakelse. Utvikle rammeverk for større og utvidet bruk av frivillig sektor

HELSE- OG OMSORGS-AVDELINGEN

1. Det utvikles og implementeres struktur på samhandlingen mellom kommunen og frivilligheten
2. Utvikling av Frivilligsentralens rolle gjennom egen prosess
3. Etablere frivilligkontakter/koordinering i hjemmetjenesten, dagsenter, Miljøtjenesten og Oppfølgingstjenesten psykisk helse og rus
4. I fellesskap med frivilligkontakter i Barnehage, grunnskole og Flyktningkontor delta i forberedende pensjonistkurs for å synliggjøre behov for, og motivere til, frivilliginnsats innenfor de ulike sektorene.
5. Kompetanseutvikling Frivilligkoordinering satses på i større omfang

TEKNISK AVDELING

1. Bruk og utvikling av frivillig sektor for drift av byen
2. TA bidrar med ressurser til frivillig sektor

OPPVEKST- OG KULTURAVDELINGEN

1. Samarbeid med frivillig sektor for at barnehagene, skolene og familiesentrene kan være tilgjengelig utenom ordinær åpningstid
2. Barne- og familieenheten etablerer faste samarbeidsmøter med frivillige organisasjoner som arbeider med å forebygge utenforskap og motvirke konsekvensen av barnefattigdom
3. Skolen legger til rette for at FAU og frivillig sektor kan bruke skoleanlegget

NÆRINGS- OG UTVIKLINGSAVDELINGEN

1. Bidra økonomisk til at Tusenhjemmet lanserer www.aktivbodo.no- en digital møteplass mellom Bodø kommune og frivillig sektor, og frivillig sektor seg i mellom
2. Bidra økonomisk til utprøving av abonnement på Tilskuddsportalen. Lag og foreninger får tilgang til den nettbaserte portalen som har over 2500 tilskudd i databasen. Portalen legges inn som lenke på www.aktivibodo.no.
3. Etablere Bylab i Stormen bibliotek 1. kvartal. Hovedmål er å involvere innbyggerne og teste samskapning og medvirkning i et reelt miljø.
4. Aktiv bruk av frivillig sektor i avdelingens arbeid
5. Være igangsetter og bidra til utvikling og innovasjon

ØKONOMI- OG FINANSAVDELINGEN

1. Frivillig sektor kan ta del i kommunens innkjøpsavtaler
2. Være deltakende i utarbeidelse av mal for samarbeidsavtaler
3. Utrede muligheter for å legge inn måloppnåelse av alle kommunens samarbeidsavtaler

HELSEFREMMENDE BARNEHAGER

MÅL

Alle barnehager har blitt skiltet som helsefremmende gjennom anbefalte kriterier for helsefremmende barnehager

STRATEGI

Helsefremmende arbeid i barnehagene skal bidra til god helse, trivsel, læring og gode holdninger for barn og ansatte

MÅLEINDIKATOR

Alle barnehager i Bodø har blitt skiltet som helsefremmende i løpet av 2018

MÅLEINDIKATOR

Uteområdene i alle kommunale og private barnehager er universelt utformet og vedlikeholdt i henhold til kommunal sikkerhetskontroll. Uteområdene skal stimulerer til trivsel, inkludering, og fysisk aktivitet også utenom åpningstid

TEKNISK AVDELING

1. Teknisk avdeling bidrar med oppgradering og fornying av aktivitetsuteområder i barnehager
2. Trafikksikkerhet rundt alle barnehager

UTBYGGINGS- OG EIENDOMSAVDELINGEN

1. Belysning og kamera i barnehagene på ettermiddagstid/ helg
2. Utskifting av SD (sentral driftskontroll) i barnehager
3. Løpende radonmåling
4. Fire (to med spesialkompetanse på brann) nye årsverk for å ivareta kvaliteten på alle kommunale bygg. Starter med alle barnehager i 2018
5. Levere renhold etter Insta 800 (Norsk standard)

OPPVEKST- OG KULTURAVDELINGEN

1. Barn og foreldre involveres i arbeidet med å bli en helsefremmende barnehage
2. Ansatte i barnehagene involveres og bidrar til oppfyllelse av anbefalte kriterier for at barnehagen blir helsefremmende
3. Barnehagekontoret tematiserer folkehelse og livsmestring, i samarbeid med Barne- og familieenheten, i møte med barnehagene og tar ansvar for oppfyllelse av de anbefalte kriteriene

ADMINISTRASJONS-AVDELINGEN

1. Digital tilrettelegging
2. Kompetansebygging (tiltak i HR-strategi)
3. Bidra til kommunikasjon rundt tiltak, deriblant info på sosiale flater

NÆRINGS- OG UTVIKLINGSAVDELINGEN

1. Miljøsertifisering av barnehagene
2. Koordinere at barnehagene markeres som helsefremmende
3. Knytning mellom landbruk og barnehager med hensyn til kunnska om lokal mat, landbruk og dyr gjennom Inn på tunet/ 4 H- gård/ gårdsbesøk

HELSE- OG OMSORGS-AVDELINGEN

1. Legge til rette for og stimulere til generasjonssamarbeid
2. Samarbeide om etablering av livsgledebarnehager

ØKONOMI- OG FINANSAVDELINGEN

1. Bidra til å etablere indikatorer for helsefremmende barnehager

HELSEFREMMENDE SKOLER

MÅL
Helsefremmende arbeid i grunnskolene skal bidra til god helse, trivsel, læring og gode holdninger hos elever og ansatte

STRATEGI
Alle skoler har blitt skiltet som helsefremmende gjennom eget skjema som tar utgangspunkt i anbefalte kriterier for helsefremmende skole

MÅLEINDIKATOR
Alle skoler i Bodø er godkjent som helsefremmende i løpet av 2018

MÅLEINDIKATOR
Uteområdene i alle grunnskoler er universelt utformet og vedlikeholdt i henhold til kommunal sikkerhetskontroll. Uteområdene skal stimulerer til trivsel, inkludering, og fysisk aktivitet også utenom åpningstid

UTBYGGINGS- OG EIENDOMSAVDELINGEN

1. Belysning og kamera på ettermiddagstid/ helg
2. Utskifting av SD (sentral driftskontroll)
3. Løpende radonmåling
4. Fire (to med spesialkompetanse på brann) nye årsverk for å ivareta kvaliteten på alle kommunale bygg.
5. Levere renhold etter Insta 800 (Norsk standard)

ADMINISTRASJONS-AVDELINGEN

1. Digital tilrettelegging
2. Kompetansebygging (tiltak i HR-strategi)
3. Bidra til kommunikasjon rundt tiltak, deriblant info på sosiale flater

HELSE- OG OMSORGS-AVDELINGEN

1. Legge til rette for og stimulere til generasjonssamarbeid
2. Samarbeid om gjennomføring av valgfaget innsats for andre

TEKNISK AVDELING

1. Trafikksikkerhet rundt alle skoler
2. Legge til rette for trygg skolevei slik at flere kan gå og sykle til skolen
3. Legge til rette for sykkelparkering

OPPVEKST- OG KULTURAVDELINGEN

1. Elevene og elevrådet involveres i arbeidet med å bli en helsefremmende skole
2. FAU og trinnets foreldrekontakter involveres og bidrar i arbeidet med å bli en helsefremmende skole
3. Ansatte på skolene involveres og bidrar til oppfyllelse av anbefalte kriterier for at skolen blir helsefremmende
4. Grunnskolekontoret tematiserer folkehelse og livsmestring, i samarbeid med Barne- og familieenheten, i møte med skolene og tar ansvar for oppfyllelse av de anbefalte kriteriene

NÆRINGS- OG UTVIKLINGSAVDELINGEN

1. Støtte opp de andre avdelingene knyttet til ambisjonsnivå på nye skolebygg, herunder kunnskap og kompetanse ift nye fornybare energiløsninger, effektivisering, etc.
2. Involvere skole og skoleungdommer i plan- og prosjektarbeid/demokratiutvikling
3. Revisjon av Trafikksikkerhetsplan, med forslag til tiltak i skolenes nærområder

ØKONOMI- OG FINANSAVDELINGEN

1. Bidra til å etablere indikatorer for helsefremmende skoler

VEDLEGG 1

FORSLAG PÅ TILTAK FRA MEDVIRKNINGSPROSESSER

HANDLINGSPLAN FOR TRIVSEL OG GODE LEVEKÅR 2018 – 2021

I tabellen under vises tiltak hentet fra ulike medvirknings-prosesser satt i system opp mot handlingsplanens målområder. Tiltakene er hentet fra følgende medvirkningsprosesser fra 2016 og 2017: 1) Miniseminar- Byen det er godt å bo i, 2) Sølvsuperuka- kafédialog, 3) Sosiale media- «Dine innspill», 4) workshop generell boligutvikling, 5) Workshop boligsosiale forhold, 6) Felles medvirkningsfora: Innspill til kommuneplanens samfunnsdel- og arealdel, Helse- omsorg og sosial, Boligpolitisk handlingsplan, Plan for idrett- og friluftsliv, Handlingsplan for trivsel og levekår, 7) Visjonsseminar Samfunnsplanen, 8) Workshop i Faglig trafikkforum Bodø.

MÅLOMRÅDE 1

LAVTERSKEL AKTIVITETSTILBUD I BO- OG NÆRMILJØ

FORESLÅTT TILTAK

- Skape et attraktivt sentrum
- Sentrum må gjøres mer attraktivt for studenter
- Legge bedre til rette for at unge kan flytte til sentrum
- Friareal og grøntareal i bomiljø viktig
- Unngå belastede boområder
- Appellere til utbyggere – bevissthet om samfunnsansvar
- Ta høyde for ulike behov i ulike interessegrupper
- Fritidsaktiviteter for barn i nærmiljø
- Fokus på aldersgrupper – «lekeplasser» for voksne
- Fokus på universell utforming
- Grøntareal må kreves etablert i byggeprosesser
- Gode og tilgjengelige møteplasser med apparater og aktivitet
- Gjøre utearealer ved skoler og barnehager attraktive på ettermiddags- og kveldstid
- God bypark med sitteplasser – viktig for seniorer
- Øremerkede midler for tilrettelegging i distriktene
- Prioritering av tilrettelegging for friluftsaktiviteter for alle aldersgrupper
- Bedre oversikt over hvilke tilbud som finnes (spesielt for nye bosatte)
- Kommunen tar større rolle som tilrettelegger og motivator på aktivitetssiden for bruk av anlegg mm
- Legge til rette for uorganisert aktivitet.
- Tilgjengelighet – umiddelbar nærhet til grøntområder
- Vitalisere parker slik at de blir møteplasser
- Skape interaksjon mellom generasjonene – se de eldre som en ressurs – ikke som sykdom og belastning
- Andelslandbruk
- Tilgjengelighet til tilbudene slik at det kan være bilfritt og trygt
- Samhandling folkehelse og trafikksikkerhet
- Trafikksikkerhetsarbeid må ha solid forankring i kommunalt planverk
- Mer fokus på de som statistisk sett er mer risikoutsatt i trafikken
- Bedre kollektivtrafikk
- Frisklivsentral
- Hybelstua
- Hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring som arbeidsform
- Trafikkopplæring for utsatte grupper
- Opprette «Hjertesoner»- bilfrie områder rundt skolene og å sikre skoleveien for barna våre.
- Sykkel/ gange i nærmiljø
- Skolearealer/ lekeplasser og lignende gjøres attraktive
- Større fokus på selvmord og trafikksikkerhet- psykisk helse
- Opplevd risikoeliminering
- Samarbeid: skole + FAU, planavdeling, Kvinnenettverket NOOR, Frivillige organisasjoner (flytninger, røde kors, MC), Mot fylket, Drosjenæringa, Media, diverse forskning.
- Utnytte potensialet i Faglig trafikkforum, at deltakerne representerer sine «bransjer».
- Spille på lag med andre samfunnsaktører
- Flere lavterskel faglige møtearenaer
- Felles forståelse om hva man vil oppnå (over hele linja)
- Større fokus på de som statistisk sett er mest risikoutsatt

MÅLOMRÅDE

DELTAKELSE OG INKLUDERING

FORESLÅTT TILTAK

- Legge til rette for vanskeligstilte grupper
- Gratis tilgang til fritidsaktiviteter
- Helsesamtaler
- Utdanning
- Bolig til alle – unge som eldre
- Selvdrevne allaktivitetshus
- Fleksible bygg for hele døgnet
- Språkopplæring
- Utvikle borgerportalen-Bodø kommunes nettside
- Inspirere til deltakelse i lag og foreninger
- Svømmeopplæring (få mor med på laget)
- Kulturopplæring
- Integreringspakke – frivillig sektor
- Styrke oppfølging ved hjelp av jobbspesialister (NAV)
- Styrke oppfølging av lavinntektsfamilier (NAV)
- Se boligområder i sammenheng med skolekapasitet
- Leie til eie modeller i boligmarkedet – også for unge
- Mindre boenheter, utvider krav til regulering, kan det for eksempel være fellesfunksjoner (ensomhet), kjøpe liten boenhet men ha fellesarealer for å ha sosiale muligheter, også uteområder.
- Sikre møteplasser for alle generasjoner i alle livsfaser
- Viktig å satse på tilbud for ungdom 16-19, særlig hybel-boere og lærlinger. Hindre drop-out i videregående opplæring og ta vare på fremtidig arbeidskraft. Arbeidsplasser viktig for denne gruppen – følelse av mestring
- Arbeid og bolig. Ungdomsboliger. Kommunen bør ta hånd om arealer i Ny By for bygging/utleie av boliger for unge, funksjonshemmede etc.
- Bruke kommunalt FAU aktivt (omfatter også første år på videregående); bidra til å hindre frafall og fremme samhold
- Viktig at kommunale helsetjenester ikke er en "fastsatt pakke", men en fleksibel tjeneste som tilpasser seg brukernes/pasientenes behov.
- Det må være nok tilgang til tjenester. Eksempelvis ledige fastlegeplasser, sykehjemsplasser, ressurser i hjemmetjenesten
- Viktig at man ser på hvordan tjenestene er organisert - at pasienter ikke får så mange ulike instanser og forholde seg til.
- Integrering – den gruppen som flytter inn til Bodø må involveres i Helse- og omsorgssektoren. Språk og kulturutfordringer må jobbes med.
- Velferdsteknologiske løsninger kan bidra til større grad av deltakelse og inkludering.

MÅLOMRÅDE

FRIVILLIG SEKTOR

FORESLÅTT TILTAK

- Møteplasser – frivillighet på tvers av alder
- Frivillighetskoordinator – organisering?
- Rekruttering (kommunens nettside) markedsføring
- Mange opplever at de ikke blir invitert inn- invitere inn.
- Frivillig sektor inn i planarbeid
- Kommunale bygg tilgjengelig for frivillig sektor
- Brukermedvirkning
- Samarbeid med kommunen – mulighet for medvirkning
- Mer for pengene – synergi
- Kunnskapsdeling (f.eks. planarbeid)
- Stille lokaler og møteplasser til disposisjon
- Frivilligportal (et sted å henvende seg til for å få oversikt)
- Ta initiativ til dialog mellom kommune og frivillighet – formelt forum
- Koordineringsrolle eks: frivillighetskoordinator på offentlig institusjon
- Støttekontaktordninger
- Digital database – søkefunksjon
- Lokaler (lager er et problem for mange)
- Kontorfellesskap for frivilligheten
- Ansvar for iverksetting av tiltak i frivillighetsplan
- Verdsetting, synliggjøring, medvirkning
- Lager maler og instrukser for regnskap søknadsskriving mm
- Premiere frivillige lag/organisasjoner som hjelper til å bygge nettverk
- «Plikt-tjeneste» for dessertgenerasjonen (frivillig arbeid); de har høstet alle goder og bør være forpliktet til å bidra tilbake til fellesskapet
- For å motta tilskudd må det settes krav/forventninger til frivillige lag/organisasjoner. Premiere de som gjør en ekstra innsats med inkludering (f.eks. flere timer i hall)
- Gratis tilbud til de som sliter med økonomien – idrettslag som «sponser» kontingent, utstyr etc.
- får flere treningstimer i uka. Avsette egen pott med penger til dette.
- Lage kulturaktivitet i skolen som fag – slik at elever kan forberedes til helse- og sosialfag i videregående skole
- Frivillighetsplikt – alle borgere skal ha plikt til å yte frivillig innsats – betale tilbake til fellesskapet av de goder du har høstet gjennom livet
- Etablere aktivitetsportal
- Skoleelever bidrar på sykehjemmene
- Flere må bry seg – MED-agenter
- Kople de som stimulerer frivillighet opp mot helse- og omsorgssektoren (kultur, skole, etc)
- Stimulere til frivillighet og dugnad

MÅLOMRÅDE

HELSEFREMMENDE BARNEHAGE OG SKOLE

FORESLÅTT TILTAK

- For å nå alle, bør «god oppvekst for barn og unge i Bodø» være tema i en time i samfunnsfag på alle skoler. Her kan også de som ikke er organisert i elevråd etc. få si sin mening/gi innspill
- Bygge identitet i skolene. Mer undersøkende læring, skaperevne og kreativitet. Undersøkende læring («nysgjerrig-Per prosjekter). Gir mestring (alternativ læringsarena)
- Bedre samspill skole - lokalsamfunn
- Bruk av skolene også på fritiden; til spillekvelder, møtested. Forelde som vakter
- Tilrettelegging for aktivitet hele livet. Er det f.eks. nok med en time gym i uken?
- Særdeles viktig med tidlig innsats. Spesielt skolehelsetjenesten - helsesøstre må få økt rolle i kommunens totale helsetjeneste. Skolen er plassen alle må møte opp på, derfor en viktig arena for det meste.
- Kunnskap inn i barneskolen for å belyse muligheter og kreativitet
- Flere arenaer for uorganisert aktivitet
- Mange ulike lavterskel-tilbud. Fritidsklubbene er viktige og må beholdes/videreutvikles - unge må selv foreslå aktiviteter.

VEDLEGG 2

INNSPILL PÅ FORANKRING AV FOLKEHELSETILTAK

HANDLINGSPLAN FOR TRIVSEL OG GODE LEVEKÅR 2018 – 2021

Høsten 2017 ble det arrangert workshop med ca. 100 av de øverste lederne i Bodø kommune for å få innspill på hva som skal til for at folkehelse-spørsmål forankres bredt i kommunens organisasjon. Spørsmål og besvarelse følger.

Intensjonen med «Handlingsplan for trivsel og gode levekår» er at alle kommunens avdelinger skal føle eierskap til den blant annet gjennom tiltaksdelen.

PÅ HVILKEN MÅTE KAN DERE UTNYTTE OG BRUKE PLANENS SATSNINGSOMRÅDER I DIN AVDELING/ VIRKSOMHET/ SEKSJON?

Satsningsområdene i planen kan gis prioritet gjennom:

- Synliggjøring av planen i skolesektoren
- Å integrere målområdene i øvrig planverk
- Å se sammenheng mellom planene
- Å involvere folkehelse i øvrig planverk
- Å gjøre intensjonen med folkehelseplanen kjent for personalet
- Å ha fokus på kosthold i barnehagene både hos barn og voksne
- Å arbeide med Kommune 3.0- hjelp til selvbetjening
- Å opprette Folkeopplysningsarena- nettverk, rus, psykisk helse, mobbing
- Å Som lærere må vi sette av tid, prioritere elevmedvirkning

Gjennom blant annet revidert samfunnsplan og «Handlingsplan for trivsel og gode levekår» vektlegges det i framtiden en større grad av samskaping og med-virkning, jf kommune 3.0.

HVORDAN KAN AVDELINGER, VIRKSOMHETER OG SEKSJONER SAMAR-BEIDE PÅ TVERS FOR MÅLOPPNÅELSE PÅ SATSNINGSOMRÅDENE?

Samarbeid på tvers for måloppnåelse på satsningsområdene kan foregå gjennom:

- Å legge til rette for en aktiv frivillig sektor
- Å utnytte hverandres lokaler- sykehjem kan bruke sløydsal + mat og helse++
- Å stille lokaler til disp. For frivillige org
- Å opprette nærmiljønettverk: Rektor + sykehjems styrer + barnehage styrer ++
- Å arrangere workshops på tvers av sektorer
- At nærmiljøet involveres
- Å legge til rette for møteplasser for fellesskap- for utsatte grupper- Aktivitetsportal
- Å jobbe med innbyggere. Organisering av nærmiljø
- Å erkjenne at dette er et tverrsektorielt problem
- Å legge til rette nøkkelsystemer for å muliggjøre utleie (UE)
- Å kjenne til dem og ta de i bruk i egen virksomhet
- Å forankre dem i ledelsen
- VILJE til å involvere andre (avd/ kontor)- dele resultatet og ære for den
- Nettverksarbeid

HVA ER SUKSESSKRITERIET/ KRITISKE FAKTORER FOR Å FÅ TIL DET DERE HAR SVART PÅ?

- Vilje og ønske
- Samarbeid på tvers- fra ide til iverksettelse
- I planlegging ta utgangspunkt i Helseperspektivet
- Kompetanseutveksling
- Skape arena for samhandling
- Folkehelsearbeid må legges til grunn for all kommunal planlegging
- Møtes på tvers i de møteplassene vi har (ledermøter)
- Tenke langsiktig
- Trivsel, involvering
- Å ha et ønske OM å samarbeide
- Godt forankret sektorovergripende samarbeid
- Arena tilgjengelig, Bruker- Leder
- Fremelske ildsjeler
- Det må legges til rette for gjensidig forpliktende samarbeid
- Det må utarbeides tydelige mål
- Åpenhet
- Gjensidig respekt
- Dele kunnskap
- Anerkjenne andres ståsted/ synspunkt
- Se helheten- også økonomisk
- Feire suksessene
- Tør å prøve
- Definere tydelige oppdrag
- Bli bedre på medvirkning: Kompetanse, Inkluderende ledelse, Vilje til å tenke nytt, Dra nytte av hverandre, Være åpen
- Samlokalisering: Nærhet/ tilgjengelighet, Kommunikasjonsverktøy- dialog- informasjon
- Vektlegge god organisasjonskultur
- Holdningsskapende arbeid blant personalet: Eks kosthold, fysisk aktivitet
- Tverrfaglige team inndelt i områder
- Det må treffes på tiltak
- Vi må være god på rask omstilling/ prioritering
- Man må være i forkant på trender/ utvikling

bodø
KOMMUNE

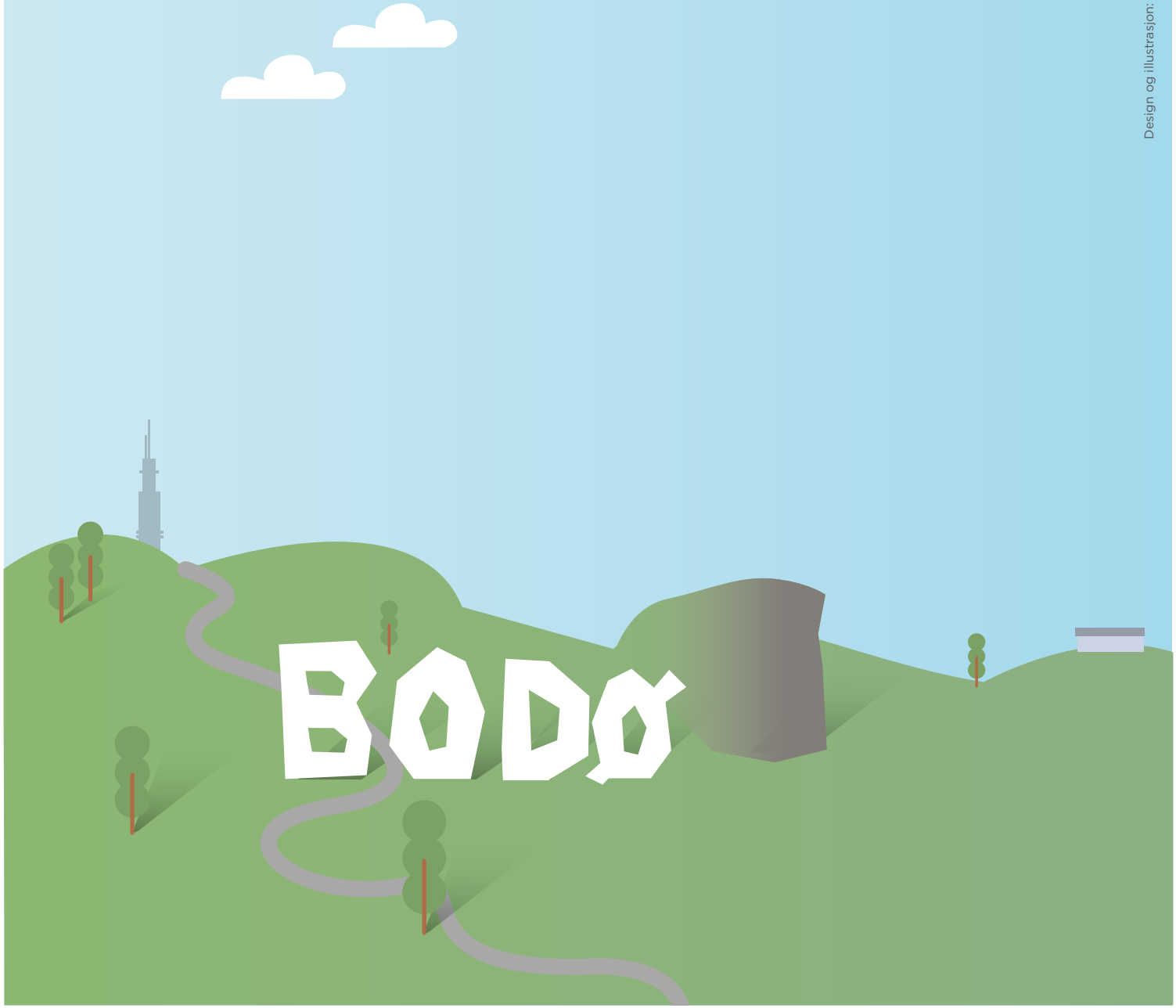

Design og illustrasjon: **BYRAA** byraabodo.no